

Møtedato	18.-19.06.2026
Saksbehandler	Arbeidsutvalget
Saksnummer	LS5 05.04-25/26
Gjelder	Retningslinjer for habilitet

Vedlegg til saken

1. Forslag til retningslinjer for habilitet

Retningslinjer for habilitet

Formål

Vedta retningslinjer for habilitet

Sakspresentasjon

Som en del av den helhetlige revideringen av vedtekter organisasjonen har gjort i år ble det vurdert, og vedtatt, at organisasjonen skal ta ut store deler av det som står om habilitet i vedtektene og vedta egne retningslinjer for habilitet.

I utarbeidelsen av retningslinjene har arbeidsutvalget bedt om innspill og tilbakemeldinger fra kontrollkomiteens medlemmer og LNU - Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner.

Vurdering

Arbeidsutvalget har vektlagt at retningslinjene skal være en veileder for tillitsvalgte i organisasjonen, og at de skal kunne anvendes i de sakene hvor habilitetsspørsmål ofte blir et tema. Retningslinjene skal gi noen tydelige svar på når en er og når en ikke er inhabil i en sak, og de skal kunne være til nytte i de sakene hvor det er tvil.

Hvem skal være dommer over habilitetsspørsmål?

En av årsakene til at habilitet kan være vanskelig å vurdere er at det kun er en selv som kan kjenne om f.eks en relasjon er nær nok til at det medfører inhabilitet ovenfor en part i en sak. Det

er lagt inn i retningslinjene at dersom en er i tvil om en er inhabil eller ikke i en sak så skal en drøfte problemstillingen med noen. Hver enkelt er i hovedsak ansvarlig for å bedømme sin egen habilitet, men organet som behandler saken har også fått mandat til å overprøve habilitetsvurderingen i forslaget fra arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget har i noen tilfeller ramset opp relasjonstyper og andre forhold hvor retningslinjene er tydelige på en er inhabil i behandlingen av saken. Dette er enklere i de typer saker som dukker opp med jevne mellomrom. At arbeidsutvalgsmedlemmer som også leder en komite er inhabile i fondssøknader fra denne komiteen er et eksempel på en sak som skjer, og hvor vi har presedens på at arbeidsutvalgsmedlemmer det gjelder da er inhabil. Dette er nå foreslått som en regel for organisasjonen i retningslinjene.

Hva medfører ikke inhabilitet?

Arbeidsutvalget har også foreslått å fastsette en rekke forhold som ikke medfører inhabilitet. Dette er i saker hvor det hender det har vært noen som tar opp spørsmålet om habilitet hvor arbeidsutvalget ser det som hensiktsmessig å ha det svart på hvitt at en del forhold *ikke* medfører inhabilitet. Eksempler på slike forhold er nåværende eller tidligere kollegiale forhold. Det betyr at en f.eks ikke er inhabil som valgkomite i å innstille på en kandidat fordi en har tidligere kollegiale forhold, altså være i en komite eller et arbeidsutvalg sammen. En kan likevel være inhabil i en slik situasjon, men da må andre kriterier også oppfylles, som f.eks at de har et nært vennskap.

Grunnen til at det er fastslått en rekke forhold som ikke medfører inhabilitet er at NSO har behov for at organisasjonen fungerer. Svært mange i NSO kjenner hverandre på en eller annen måte fra før av, men vi kan ikke lage regler som gjør at f.eks en valgkomite ikke kan innstille på noen de har jobbet med tidligere, eller at arbeidsutvalget blir inhabile i å behandle fondstildelinger til sine tidligere medlemslag. Hvis habilitetsspørsmål skal praktiseres så strengt vil organisasjonen få problemer med å utføre en rekke rutineoppgaver.

Innstilling

Retningslinjer for habilitet vedtas

Retningslinjer for habilitet

1. Formål

Formålet med retningslinjene er å sikre tillit til beslutningsprosesser og å veilede tillitsvalgte i egne habilitetsvurderinger. Hensynet til tillit og uavhengighet skal veie tungt i vurderingene.

Retningslinjene må derfor ikke praktiseres så strengt at organer jevnlig blir ute av stand til å fatte vedtak, og heller ikke på en måte som gjør at tillitsvalgte fraskriver seg det ansvaret som ligger i deres beslutningsmyndighet.

2. Generelt om habilitet i beslutningsprosesser i organisasjonen

Enhver som deltar i behandlingen av en sak i arbeidsutvalget, landsstyret, sekretariatet eller andre organer i NSO skal selv vurdere sin habilitet i saken. Det er opp til enkeltpersoner selv å si ifra om mulige habilitetskonflikter. Ved usikkerhet om egen inhabilitet skal spørsmålet drøftes med noen i arbeidsutvalget, kontrollkomiteen eller sekretariatet. Som hovedregel skal hver person selv ta beslutningen om de er inhabile eller ikke i en sak. Organet som behandler saken kan overprøve habilitetsvurderingen med simpelt flertall. Personen som får sin habilitetsvurdering overprøvd har ikke stemmerett i saken.

Du er inhabil dersom avgjørelsen i en sak innebærer fordel eller vinning for deg eller noen du er nær. Det samme gjelder hvis avgjørelsen innebærer tap eller ulempe. Du er også inhabil dersom en organisasjon, bedrift eller et organ hvor du har en ledende rolle, får en betydelig fordel eller ulempe av utfallet i saken.

Inhabile personer skal ikke delta i noen del av behandlingen av saken. Dette inkluderer innstillingsprosess, debatt og vedtak. Inhabile personer skal ikke være til stede i rommet under noen del av behandlingen av saken.

Habilitetsvurderinger skal gjøres av alle som deltar i behandlingen av en sak. Utgangspunktet for om det er nødvendig å vurdere sin habilitet tar alltid utgangspunkt i saken som skal behandles.

32 Her er tre spørsmål du bør stille deg selv i behandlingen av saker.

33
34 1. Har denne saken personlig økonomiske eller karrieremessige konsekvenser for meg?

35 2. Har denne saken personlig økonomiske eller karrieremessige konsekvenser for en som står
36 meg nær?

37 3. Har denne saken økonomisk betydning for en organisasjon, bedrift eller et organ hvor jeg har
38 en ledende rolle?

39
40 Dersom svaret på ett eller flere av disse spørsmålene er ja, må du gjøre en grundigere
41 habilitetsvurdering.

42 43 3. Personlige relasjoner

44
45 Eksempler på personlige relasjoner som **medfører inhabilitet**

- 46 • Nåværende kjærestelignende, romantiske og/eller seksuelle relasjoner
- 47 • Nåværende eller tidligere Familierelasjoner tilsvarende kjernefamilie, tante/onkel og
48 søskenbarn
- 49 • Nåværende Svogerrelasjoner tilsvarende kjernefamilie

50
51 Eksempler på personlige relasjoner som **kan føre til inhabilitet**

- 52 • Tidligere Kjærestelignende, romantiske og/eller seksuelle relasjoner
- 53 • Tidligere svogerrelasjoner tilsvarende kjernefamilie
- 54 • Vennskap og andre nære personlige relasjoner
- 55 • Husstandsmedlemmer
- 56 • Andre familiære forhold
- 57 • Andre særegne forhold

58
59 Eksempler på personlige relasjoner som **ikke fører til inhabilitet**

- 60 • Kollegiale forhold
- 61 • Tidligere kollegiale forhold
- 62 • Annet bekjentskap

63 64 4. Overlappende roller og bindinger

65 Arbeidsutvalget plikter å informere kontoret om mulige lojalitetskonflikter, tillitsverv i andre
66 organisasjoner og profesjonelle eller økonomiske bindinger av betydning. Medlemmer av

67 arbeidsutvalget kan ikke inneha talspersonroller eller andre frikjøpte verv i løpet av valgperioden,
68 utover de verv de er valgt eller oppnevnt til av NSO. Dersom medlemmer av arbeidsutvalget har
69 andre arbeidsforhold, utfører honorerte oppdrag eller påtar seg andre verv i løpet av valgperioden,
70 skal dette avklares med leder og sekretariatsleder. Dersom arbeidsutvalget i løpet av valgperioden
71 inngår arbeidsavtaler, eller blir valgt til frikjøpte tillitsverv i andre organisasjoner, som vil tre i kraft
72 etter endt periode plikter de å informere kontoret om dette og drøfte mulige lojalitetskonflikter med
73 sekretariatsleder. Sekretariatsleder skal skriftliggjøre vurderingene.

74
75 Tillitsvalgte i landsstyret og komiteer kan ha tillitsverv og andre roller i ulike organisasjoner. Alle
76 tillitsvalgte skal opplyse organet om overlappende roller og bindinger der det kan påvirke
77 rolleutøvelsen.

78 79 **Fondstildelinger**

80 Arbeidsutvalgsmedlemmer **skal** melde seg inhabile i fondstildelinger

- 81 • Dersom den politiske komiteen de leder er søker
- 82 • Dersom de sitter i styret til søker eller har en annen ledende roller i søkers organisasjon
- 83 • Dersom de har en nær personlig relasjon til søker, eller en med ledende rolle i
84 søkerorganisasjonen

85
86 Arbeidsutvalgsmedlemmer **skal ikke** melde seg inhabile i fondstildelinger

- 87 • Dersom medlemslaget de følger opp søker
- 88 • Dersom medlemslaget/organet de kommer fra søker

89 90 **5. Spesifikke saker**

91 92 **5.1 Budsjett**

93 Budsjettet påvirker hele organisasjonen. Hvor mye penger som settes av til landsstyremøter
94 påvirker landsstyret som organ og de enkelte landsstyremedlemmene. Hvor mye penger som
95 settes av til arrangementer påvirker alle i organisasjonen.

96
97 Tillitsvalgte i organisasjonen kan ha ulike interesser uten at dette fører til inhabilitet.

98
99 Eksempler på ulike interesser som **ikke fører til inhabilitet**

- 100 • Internasjonalt ansvarlig kan fremme ønske om å bruke mer midler på reiser utland.

- 101
- 102
- 103
- 104
- Landsstyreprerentant bosatt i distriktskommune kan fremme ønske om å bruke mer midler på reiser innland.
 - En pådriver for en politisk kampanje kan foreslå å sette av midler i budsjettet til denne politiske kampanjen.

105

106 Eksempler som **kan** føre til inhabilitet i budsjettbehandling

- 107
- 108
- Dersom det er foreslått å sette av betydelige midler til en organisasjon eller bedrift hvor du eller en nærstående har en ledende rolle.

109

110 5.2 Miljø og økonomireglementet

111 Miljø- og økonomireglementet regulerer organisasjonens bruk av midler som refusjonsordninger og diettsatser på reise. Alle tillitsvalgte blir påvirket av reguleringene i miljø- og økonomireglementet. Reglene må likevel vedtas av tillitsvalgte og terskelen for inhabilitet skal være høy.

112

113

114

115

116 Arbeidsutvalgets lønn og andre godtgjørelser reguleres i miljø- og økonomireglementet. For at arbeidsutvalget ikke skal innstille på sin egen lønn behandles reglementet som hovedregel på det siste landsstyremøte i perioden. Påtroppende arbeidsutvalgsmedlemmer er inhabile i behandlingen av miljø- og økonomireglementet.

120

121 5.3 Innstillinger i personvalg

122 Ingen med stemmerett i valgsaker er inhabile. Habilitetsvurderinger skal kun gjøres ved innstillinger til valgsaker.

123

124

125 I innstillinger til personvalg er en inhabil dersom en selv eller en nærstående er kandidat. I innstillinger til personvalg vil inhabilitet ovenfor en av kandidatene til et verv føre til inhabilitet i behandlingen av innstillingen til vervet.

128

129 5.4 Oppnevninger og nominasjoner

130 Arbeidsutvalget oppnevner og nominerer studentrepresentanter til rekke verv i løpet av perioden. Ved oppnevninger og nominasjoner er en inhabil dersom en selv eller en nærstående er kandidat. Inhabilitet ovenfor en av kandidatene fører til inhabilitet i behandlingen av oppnevningen/nominasjonen. Arbeidsutvalget medlemmer er ikke inhabile i å behandle oppnevninger/nominasjoner til verv i organer eller organisasjoner hvor de selv har en ledende rolle.

131

132

133

134

135